

זה קרה במישפט דמיאניוק. השופט נזף בסניגורים, ואלה דרשו את פסילתו. אבל זה קורה בכל יום בבתי-המשפט. זה לא חריג

טרם עת. שופטים מלאים טענות נגד עורכי-דין הבאים בלתי מוכנים לדיון, שאינם מכירים את הפרוצדורה המישפטית ואינם רוצים ללמוד אותה. הטענה השגורה בפניהם של עורכי-דין היא: "הוא כל-כך הרבה שנים שופט שהוא חושב שהוא אלוהים." ואומנם, הכוח המצוי בידיו של שופט משך שנים ארוכות עלול לשכר אותו. שנים ארוכות כשפיטה עלולות גם לפגוע בסבלנותו של השופט. ששמע כבר את כל הטענות המישפטיות.

העולם הזה פנה לשופט בדימוס, בנימין כהן, שהיה נשיא בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, וביקש ממנו להת-ייחס לנושא. כהן סירב להתייחס באופן מפורש אף לאחת מהרוגמות הפרטיות, והעדיף לענות על שאלות כלליות בנר-שא.

● האם יש מצד בית-המשפט י-

הללו היתה טענה אחת טובה." ובית-המשפט יכול להחמיץ אותה. וכך קורה, שנים עמוס, או בעניין ממושך ומסוכך, עלול בית-המשפט לקטוע את עורך-הדין בעניין, שלגופו של דבר לא היה מקום לקטוע אותו.

● מה גורם לתקריות בבתי-המשפט בין שופטים ועורכי-דין? **כהן:** עורך-דין, למרות שאינו צריך לפחד מבית-המשפט וצריך לעמוד על שלו כאשר הוא חושב שזה מהותי, צריך לעשות זאת בנימוס הראוי. חלק מהתקריות הן בגלל רמת הנימוסים ה"מירדרת בזמן האחרון. כדאי שעורך-הדין יזכור כי השופט הממוצע צבר נסיון גדול פי כמה בניהול מישפטים מעורך-הדין הממוצע.

כל כמה שעורך-דין צריך לנמק את דבריו עד שהוא בטוח כי בית-המשפט הבין אותו. אין הוא יכול להמשיך בכך

אני לא זוכר שופט שפסל את עצמו בגלל טענה של התנהגות בבית-המישפט. שופטים פוסלים עצמם לעיתים בגלל סיבות של היכרות עם אחד הצדדים או מגע קודם עם התיק, אבל לא

ציון צפיר

שופטת ולנשטיין בין פרקליטה שניט וסניגור שובר זריקת נייר

נשיאה אבנור וסניגור זיו איוס בהתפטרות

בגלל טענות על התנהגות. מובן ששופט סבור שהדברים הגיעו לידי כך שראוי שיפסול את עצי-מו, הוא יעשה זאת.

● האם קרה פעם שביקשו את פסילתך?

כהן: אינני זוכר מיקרה שביקשו את פסילתי. אבל אני זוכר מיקרה ש"דנתי בתיקו של עבריין שביצע מיר-מות רבות. הסניגור היה עורך-הדין יעקב הגלר. כאשר הסתיים הדיון וגורתי את הדיון, המשכתי לדבר עם הסניגור באולם ואמרתי משהו כמו: "דנתי כבר בהרבה מישפטים אבל לא שנאתי את הנאשמים. את הנאשם שלך אני שונא". הגלר הביט בי ואני הבנתי שעשיתי משהו שאולי לא הייתי צריך לעשות. שאלתי אותו אם הוא רוצה שאכניס מי-לים אלה לפרוטוקול הדיון, והוא ביקש שאעשה זאת. הוא כבר לא יכול היה לבקש שאפסול את עצמי, כי סיימתי את תפקידי השיפוטי, אבל הוא רצה להשתמש בכך כנימוק לעירעור.

ואומנם, בית-המשפט העליון העיר שלא הייתי צריך לומר מילים אלה. ● האם שופט עלול להגיב על בקשת פסילה בריגשי תיסכול ולנ-קוט אחר כך בעורך-הדין שביקש זאת?

כהן: צריך לזכור כי מי שהוא הצד בדיון בפני בית-המשפט אינו עורך-הדין, אלא הלקוח שלו. והרוגו של השופט לא מופנה כלפי הלקוח. אבל רוגו על עורך-הדין אינו טענה כלל וכלל. מכיוון שהרי הוא אינו צד במישפט. ולכן לא הבנתי את טענתו של עורך-הדין שפסל במישפט דמיא-ניוק. אינני מחווה כאן דיעה כלל על בקשת הפסילה בכללותה, אלא אני קצת מתפלל על דבריו של שופט,

שאמר שבית-המשפט מתייחס אליו בעוינות. לעומת התייחסות בית-המשפט לסניגורים האחרים של אותו נאשם עצמו.

אולי עורך-הדין שפסל שכח שבני-טווי הערכה או חוסר-הערכה מצד בית-המשפט אל עורך-הדין כעורך-דין משמשים בבקשת פסילה רק כאשר הם מתייחסים לעניינו של הנאשם, ולא לעניינו של עורך-הדין.

אם שפסל חושב שנפגע, יש לו תר-רות אחרות. הוא יכול למשל להתלונן לפני שרי-המישפטים, כדי שיעמיד את השופט לדיון מישמעתי על דבריו, אם ימצא זאת לנכון. אבל אין בזה כל עניין לפסילה.

● מה גורם לשופטים לצאת מ-גידרם. לצעוק על עורכי-דין. להעי-ליב אותם ולעיתים אפילו לזרוק ל-עברם חפצים שונים מרוב כעס? **כהן:** שופטים מנסים להתאפק, אבל גם הם רק בני-אדם, ולא יצור-על. הם אומנם בני-אדם שנבחרו המיוחד, ולכן בעל-ידמה, אבל רק בני-אדם. מישפטנות (הוראה בפקולטה ל-מישפטים), עריכת-דין ושפיטה הם שי-לושה דברים נפרדים לגמרי. יש ביי-ניהם קשר, אבל הם נפרדים. אדם יכול להיות עורך-דין גרוע ושופט מצויין, וכן להיפך. אדם זקוק למגיש-שופטי כי די להיות שופט. לעיתים דבר זה מת-ברר מראש, ולעיתים רק לאחר מעשה.

● האם הכוח שמעניק כס-ה-מישפט אינו משחית? **כהן:** אני אומר בפה מלא, ששיבה על כס-המישפט לא רק מעניקה כוח, אלא גם מעניקה תחושה של כוח. אבל אני מקווה ששופטים אינם טועים ל-השתכר מזה שהם יושבים מטר אחד גבוה מהציבור המתריין לפניהם.

שופט לוין וסניגור שפסל בקשת פסילה

לאחר ששוכנע, או שבית-המשפט מב-טיח לו, כי הבין כבר היטב את הטענה. יש עורכי-דין שלפי הבנתם, כאשר בית-המשפט מחליט נגדם בעניין הנראה להם חשוב, חושבים שזו עילה לבקש לפסול את השופט או להתפטר מניהול המישפט. זו אינה גישה נכונה בניהול מישפט.

● כיצד מרגיש שופט כאשר מ-בקשים את פסילתו? **כהן:** ברור שבקשת פסילה אינה דבר נעים, וגוררת עימה רגע של חש-בוני-פוש. השופט שואל את עצמו: "ה-אם אני בסדר?" בדרך כלל הוא עונה לעצמו: "כן, הייתי בסדר." ואז אי-הנה עימות חולפת כמעט.

אבל אם חשבון-הנפש מביא למח-שבה מצד השופט שאולי בכל זאת היה בהתנהגותו משהו שיכול להביא עור-דין סביר לבקשת פסילה, התוצאה תלויה באישיותו של השופט. או שהוא מוצא ררך להחליף מילה בו במקום עם עורך-הדין, ולחסל את התקרית תוך הבנה הדדית, למשל כאשר הוא אומר לעורך-הדין: "עכשיו אני מבין שאתה היית יכול להסיק כך וכך מדבריי, אבל התכוונתי למשהו אחר." או שיש לשר-פט די רוח לב לעשות כך, או שהוא מסוגר ונותן לעניינים להתגלגל.

חס שונה לעורכי-דין ידועים לעומת מתחילים צעירים!

כהן: לפחות לפי הנסיון שלי, ל-פירסום ולמעמד שרכש לעצמו עורך-הדין בשוק ובעיתונות, אין שום הש-פעה ליחסו של בית-המשפט אליו. ל-פחות לפי נסיוני, אין שום הפליה מצד בית-המשפט לעורכי-דין. האמונה שי-בית-המשפט נרתע או נזהר בעורכי-דין בעל-י-מעמד, אין לה אחיזה במציאות. לעומת זאת, מעמדו המיקצועי האמיתי של עורך-הדין זה רכוש חשוב של לקוחותיו. ככל שהנסיון מלמד את בית-המשפט כי מדובר בעורך-דין הטוען טענות רציניות, ואשר יש מה ללמוד מדבריו, כך בית-המשפט יותר סבלני כלפיו.

הייתי מנסח זאת כך: כאשר עורך-דין, ששופט התרגל לרוחש לו הערכה מיקצועית רבה, טוען טענות שלכאורה בלתי-מוכנות, או חסרות-ערך, השופט עשוי לומר לעצמו: "רגע אחר, אולי טרם ירדתי לעומק הטענה, ניתן לו קורטי שסיביר את עצמו." לעומת זאת, כאשר טוען עורך-דין שבית-המשפט התרגל לשמוע מפיו טענות הסרות-שחר, קורה שבית-ה-מישפט מתעורר לפעמים מאוחר ואר-מר: "בכל זאת, בין כל טענות-הסרק